

T.C.
YARGITAY

20. Hukuk Dairesi

Esas No: 2018/3169

Karar No: 2018/4831

Karar Tarihi: 25.06.2018

YARGITAY KARARI

YARGITAY KARARI

MAHKEMES : Mahkemesi

Yetim aylı ı ba lanması istemine ili kin olarak açılan davada ... . ile ... 2. Mahkemelerince ayrı ayrı yetkisizlik kararı verilmesi nedeni ile dosyada son karar Bölge Adliye Mahkemelerinin faaliyete geçmesinden sonra verilmise de iki farklı Bölge Adliye Mahkemesinin yargı çevresinde kalan mahkemelerce kar ılıklı olarak yetkisizlik kararı verilmi olması ve 5235 sayılı Kanunun 36/3. maddesi gere ince Bölge Adliye Mahkemeleri hukuk dairelerinin görevinin yargı çevresi içerisinde bulunan adli yargı ilk derece hukuk mahkemeleri arasındaki yetki ve görev uyu mazlıklarını çözmek oldu undan yargı yerinin belirlenmesi için gönderilen dosya içindeki tüm belgeler incelendi, gere i dü ünüldü:

K A R A R

Dava, yetim aylı ı ba lanması istemine ili kindir.

... . Mahkemesince, "... uyu mazlı a neden olan denetmen raporunun ... ... l Müdürlü ü tarafından yapıldı ı..." gerekçesiyle yetkisizlik yönünde hüküm kurulmu tur.

... 2. Mahkemesi tarafından ise i davalarının en kısa sürede sonuçlandırılması gere i de yasa hükmüdür. Konuya sosyal güvenlik açısından da bakıldı ında yetkiye ili kin genel usul kurallarının katı biçimde uygulanması, bu hukuk dalının amacı ile de ba da tırlamaz. Aksinin kabulü halinde, kural olarak dar gelirli durumda bulunan sigortalılar ile bunların hak sahiplerinin mahkemeler yoluyla hak aramaları zorla mı olur. Oysa Kurumun görevi, sigortalı ya da hak sahiplerinin haklarını teslimde zorla tırıcı de il, yasaların olanak verdi i ölçüde, olabildi ince kolayla tırıcı olmalıdır. Bunun için uyu mazlı ın ube muamelesinden kaynaklanmasına gerek yoktur. Zira Kurumu temsilen Kurum avukatlarının ubenin bulundu u yerde Kurum aleyhine açılan davaları takibe yetkileri vardır. Aksinin kabulü Anayasanın 141 ve HUMK'nın 77. maddesinin öngördü ü emredici nitelikteki hükümlere aykırıdır. Hal böyle olunca da mecburi dava arkada larından SSK Ba kanlı ı açısından yetkili mahkemede dava açılmı oldu u da göz ardı edilerek denetmen raporunun ... ... l Müdürlü ü tarafından yapıldı ı belirtilerek ... . Mahkemesi tarafından ....11.2017 tarih 2016/345 Esas - 2017/275 Karar sayılı ilamı ile yetkisizlik kararı verilerek gönderilmise de asıl yetkili ve görevli mahkemenin ... Mahkemeleri oldu u gerekçesiyle yetkisizlik kararı verilmi tir.

5521 sayılı Mahkemeleri Kanununun 5. maddesinde, i uyu mazlıklarında yer itibari ile yetkili i mahkemeleri belirlenmi tir. Buna göre, "i mahkemelerinde açılacak her dava, açıldı ı tarihte dava olunanın Türk Medenî Kanunu gere ince ikametgâhı sayılan yer mahkemesinde bakılabilece i gibi,

İçinin ini yaptı ı yeri için yetkili mahkemede de bakılabilir. Bunlara aykırı sözle me muteber sayılmaz.”

mahkemelerinde yetki kuralı, Hukuk Muhakemeleri Kanununun yetki kurallarına uygun olup, buna ek olarak in yapıldı ı yer, yani i yeri mahkemeleri de yetkili kılınmı tır.

Buna göre, i ve sosyal güvenlikle ilgili davaların dava tarihinde davalının ikametgâhının bulundu u veya i çinin ini yaptı ı yerdeki i mahkemesi veya i davalarına bakmakla görevli asliye hukuk mahkemesinde açılması gerekmektedir.

Türk Medenî Kanununun 19/.... maddesi uyarınca gerçek ki i yönünden “Yerle im yeri”, "Bir kimsenin sürekli kalma niyetiyle oturdu u yerdir.” Gerçek ki i i verenin ba ka bir yerde yerle mek niyetiyle oturdu u kanıtlanmadı ı takdirde, kural olarak nüfusta kayıtlı oldu u yerin ikametgâh sayılması gerekir.

HMK'nın 14/.... maddesi uyarınca "Bir ubenin i lemlerinden do an davalarda, o ubenin bulundu u yer mahkemesi de yetkilidir."

Di er yandan Türk Medeni Kanununun 51. maddesi uyarınca “Tüzel ki inin yerle im yeri, kurulu belgesinde ba ka bir hüküm bulunmadıkça i lerinin yönetildi i yerdir."

mahkemesinin yetkisi kamu düzeni ile ilgili oldu undan, davalı tarafça süresinde itiraz edilmese dahi hâkim tarafından kendili inden bu husus gözönünde bulundurulmalıdır. Bir ba ka anlatımla hâkim, davanın her a amasında yetki itirazını dikkate alabilece i gibi, kendisi de re'sen yetkisizlik kararı verebilir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 16.04.2008 gün ve 2008/10-329 E. - 2008/334 K. numaralı ilâmında da "Davaya konu uyu mazlık tüzel ki ilere kar ı açılacak davalarda genel yetkili mahkeme, tüzel ki ilerinin yerle im yerinin, yani merkezinin bulundu u yer mahkemesi olmakla birlikte, ube i lemleri nedeniyle açılacak dava, taraf olarak ba lı bulunulan ... davalı gösterilerek, ubenin bulundu u yerde de açılabilir. “Kurum adına i lem yapmaya yetkili bulunmak” ubenin tanımından ortaya çıkan bir sonuç olup, ubenin bulundu u yer mahkemesinin yetkili olmasında tek ba ına yeterli de ildir. ubenin bulundu u yer yetkisi, o ubenin yapmı oldu u i lemlerden, davacıya ait i lemlerin yürütülmesinden do an uyu mazlıklarda geçerli bulunmaktadır" görü ü benimsenmi tir.

Somut uyu mazlıkta, davacının, davalı kurumdan 17/10/2008 tarihinden itibaren babası ... üzerinden yetim aylı ı almaya ba ladı ını, bu aylı ın haksız olarak 16/01/2012 tarihinde davalı kurum tarafından kesildi ini, bu konuda davacı aleyhine ... 2. ... 2012/222 Esas sayılı dosyası ile dolandırıcılık suçundan dava açıldı ını, davacının beraatine karar verildi i ve verilen kararın onanarak kesinle ti ini, davacının .../10/2016 tarihli talep dilekçesi ile kesilen maa ının yeniden ba lanmasını kurumdan talep etti ini, kurumun davacının talebini reddetti ini, bo andı ı e i ile birlikte ya amadı ına dair mahkeme kararı getirmesini istedi ini, bu durumun hukuki dayana ının bulunmadı ını, davacının eski e inden çeki meli olarak bo andı ını ve birlikte ya amadıklarını belirtilen nedenlerle davacının müteveffa babasından almı oldu u yetim aylıklarının yeniden ba lanmasına karar verilmesini talep edildi i anla ılmı tır.

Açıklanan yasal düzenlemeler çerçevesinde; eldeki davada yetkili mahkeme Sosyal Güvenlik Kurumu Ba kanlı ının merkezinin bulundu u ... veya davacının i lemlerini yürüten ubenin bulundu u yer mahkemesidir. ... Sosyal Güvenlik Merkezince yetim aylı ı kesildi ine dair i lemin tebli edilmesi sonrasında davacı i bu davayı açtı ından, davacının i lemlerini yürüten ubenin bulundu u yer mahkemesinin yetkili oldu u anla ılmakla uyu mazlı ın ... . Mahkemesinde görülüp sonuçlandırılması gerekmektedir.

SONUÇ: Yukarıda belirtilen nedenlerle; 6100 sayılı HMK'nın ... ve .... maddeleri ve 5235 sayılı Kanunun 36/3. maddesi gere ince ... . Mahkemesinin YARGI YER OLARAK

BEL RLENMES NE .../06/2018 gününde oy birli i ile karar verildi.